

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ซึ่งการศึกษารูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) แบ่งเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Method) โดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เพื่อถอดบทเรียนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ และนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง (Model Development Research) หลังจากนั้นนำรูปแบบที่ได้ไปศึกษาเชิงปริมาณ (Quantitative Method) โดยนำรูปแบบที่ได้ไปศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบโดยวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimental Research) และนำผลที่ได้ไปเสนอเป็นแนวปฏิบัติเชิงนโยบายในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในพื้นที่ โดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง การศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

- 1) ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและงานวิจัย (Documentary Research) เกี่ยวกับการดำเนินโครงการ/กิจกรรม การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง
- 2) การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อถอดบทเรียนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุแต่ละพื้นที่การปฏิบัติที่ดี (Best practice)

ตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง (Developmental Research) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการถอดบทเรียนในระยะเวลาที่ 1 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานพัฒนารูปแบบและนำมาตรวจสอบคุณภาพโดยการสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 3 ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ผู้วิจัยนำรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ไปศึกษาเชิงทดลอง (Quasi – Experimental Research)

ตอนที่ 4 นำเสนอผลการศึกษาเชิงนโยบายแก่องค์กรท้องถิ่นและชุมชน

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 1 ศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยการถอดบทเรียนการปฏิบัติที่ดีในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารูปแบบการวิจัยครั้งนี้ที่เป็นพื้นที่ต้นแบบผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเลือกศึกษาจังหวัดที่มีดัชนีภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ด้านการมี

ส่วนร่วมของผู้สูงอายุสูง 3 ใน 5 จังหวัดของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดน่าน และจังหวัดร้อยเอ็ด (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (2560: 30) ซึ่งมีดัชนีภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ด้านการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุเท่ากับ 0.668, 0.663 และ 0.631 ตามลำดับ และคัดเลือกพื้นที่ที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ของแต่ละจังหวัด คือมีการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุร้อยละ 80 ขึ้นไปอย่างต่อเนื่องตลอดโครงการ/กิจกรรม และเป็นโครงการที่มีความยั่งยืนได้แก่

1) องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอพาน จังหวัด เชียงราย กลุ่มตัวอย่างร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้แทน ผู้ปฏิบัติที่รับผิดชอบดำเนินโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่มีพลัง (Active Ageing) และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวน 10 คน

2) องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสวก อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน กลุ่มตัวอย่างร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้แทน ผู้ปฏิบัติที่รับผิดชอบดำเนินโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่มีพลัง (Active Ageing) และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวน 10 คน

3) องค์การบริหารส่วนตำบลบึงงาม อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ดกลุ่มตัวอย่างร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้บริหารหรือผู้แทน ผู้ปฏิบัติที่รับผิดชอบดำเนินโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุที่มีพลัง (Active Ageing) และผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมจำนวน 9 คน

ตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังในขั้นตอนที่ 2 นี้ ผู้วิจัยได้นำผลการถอดบทเรียนในประเด็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุจากพื้นที่ที่มีการปฏิบัติที่ดีจากการวิจัยระยะที่ 1 มาจัดทำร่างรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง มานำเสนอในการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างร่วมประชุม แบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด ดังนี้

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน เลือกแบบเจาะจงเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและผู้ร่วมปฏิบัติงานด้านการเสริมสร้างมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

2) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบกจำนวน 1 คน

3) ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดชลบุรี 1 คน

4) ผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุของ อบต. สำนักบก จำนวน 1 คน

5) รองประธาน และเลขาธิการชมรมผู้สูงอายุตำบลสำนักบก รวมจำนวน 2 คน

6) ผู้นำผู้สูงอายุประจำหมู่บ้านจำนวน 6 คน

7) ผู้สูงอายุในตำบลสำนักบก จำนวน 7 คน

ตอนที่ 3 ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากดัชนีพหุพลังของผู้สูงอายุไทย โดยเลือกจากกลุ่มจังหวัดที่มีดัชนีภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ด้านการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุต่ำ 1 ใน 5 จังหวัดของประเทศไทย เลือกแบบเจาะจงโดยเลือกจังหวัดที่ดัชนีด้านด้านสุขภาพ ด้านความมั่นคง และด้านสภาพที่เอื้ออยู่ในระดับสูง ในขณะที่ดัชนีด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับต่ำมาก คือ จังหวัดชลบุรี โดยพบว่าเป็นจังหวัดที่มีดัชนีภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ด้านการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุเท่ากับ 0.360 อยู่ในอันดับที่ 74 ของประเทศ ในขณะที่ดัชนีภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ด้านสุขภาพ ด้านความมั่นคง และด้านสภาพที่เอื้อต่อการมีพลังของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง คือเท่ากับ 0.825, 0.718 และ 0.808 ตามลำดับ โดยการคัดเลือกชุมชนที่มีลักษณะและการปกครองในระดับใกล้เคียงกับชุมชนต้นแบบ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี มีผู้สูงอายุจำนวน 574 คน เป็นชาย 242 คน เป็นหญิง 332 คน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2562) เป็นตำบลสำนักบก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยใช้เกณฑ์เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะผู้สูงอายุมีความหลากหลาย ยินดี และมีความพร้อมในการเข้าร่วมวิจัย ประกอบด้วย 6 หมู่บ้าน คือ หมู่ 1 – หมู่ 6 ได้แก่ 1) บ้านห้วย 2) บ้านบน 3) บ้านหนองน้ำซอน 4) บ้านหนองศรีสงวน (บ้านห้วยตะคุก) 5) บ้านไร่ และ 6) บ้านหนองกระต่าย รวมมีผู้สูงอายุจำนวน 574 คน เป็นพื้นที่เป้าหมาย ในจังหวัดชลบุรี โดยใช้เกณฑ์เป็นพื้นที่ที่มีลักษณะผู้สูงอายุมีความหลากหลาย ยินดี และมีความพร้อมในการเข้าร่วมวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ผู้วิจัยได้ปรับจำนวนการรวมกลุ่มเพื่อมีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่เกิน กลุ่มละ 5 คน เพื่อให้เป็นไปตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยออกแบบการทดลองใช้รูปแบบเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่ เป็นรายหมู่ ๆ ละ 1 กลุ่มทดลอง และ 1 กลุ่มควบคุม กลุ่ม ๆ ละ 5 คน ดังนี้

1. สุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) ผู้สูงอายุทุกคนในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก มีความเท่าเทียมกัน จึงเลือกตัวแทนของแต่ละหมู่บ้านโดยสุ่มแบบง่าย โดยถือว่าทุกๆหน่วยในแต่ละหมู่บ้านมีโอกาสจะถูกเลือกเท่า ๆ กัน เลือกโดยใช้ตารางเลขสุ่มที่ตรงกับเลขกำกับรายชื่อทั้งหมดของประชากรในแต่ละหมู่บ้าน ได้ผู้สูงอายุหมู่บ้านละ 10 คน รวม 60 คน ดังนี้

หมู่ 1	กลุ่มทดลอง 5 คน	กลุ่มควบคุม 5 คน	รวม 10 คน
หมู่ 2	กลุ่มทดลอง 5 คน	กลุ่มควบคุม 5 คน	รวม 10 คน
หมู่ 3	กลุ่มทดลอง 5 คน	กลุ่มควบคุม 5 คน	รวม 10 คน
หมู่ 4	กลุ่มทดลอง 5 คน	กลุ่มควบคุม 5 คน	รวม 10 คน
หมู่ 5	กลุ่มทดลอง 5 คน	กลุ่มควบคุม 5 คน	รวม 10 คน
หมู่ 6	กลุ่มทดลอง 5 คน	กลุ่มควบคุม 5 คน	รวม 10 คน

2. เลือกแบบจับคู่ (Matched group design) โดยการสุ่มเข้ากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้ 30 คู่ แยกเข้ากลุ่มทดลอง 30 คน และ กลุ่มควบคุม 30 คน โดยกำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

- 1) มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป
- 2) มีเวลาว่างในแต่ละวัน
- 3) มีทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินกิจกรรม
- 4) มีภูมิปัญญา หรือเป็นปราชญ์ที่มีความรู้มีใช้ในการทำกิจกรรมได้
- 5) ยินดีเข้าร่วมการวิจัย
- 6) ดำเนินกิจกรรมในพื้นที่หมู่บ้านที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ได้

กำหนดเกณฑ์ในการคัดออก

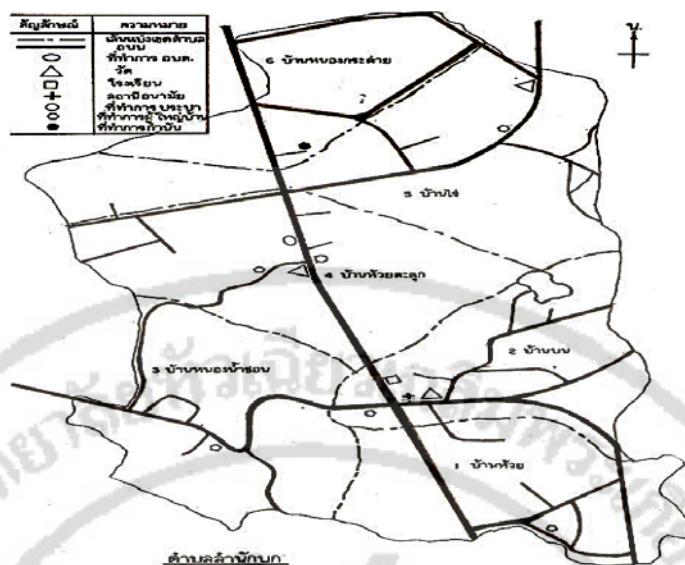
- 1) ย้ายที่อยู่ออกจากพื้นที่
- 2) มีความไม่ประสงค์ร่วมกิจกรรมในทุกกรณี

ลักษณะที่ตั้ง

องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก อยู่ห่างจากอำเภอเมืองชลบุรี ประมาณ 14 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 6.5 ตารางกิโลเมตร หรือ 4,062.5 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อกับพื้นที่ใกล้เคียง ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลหนองซ้าซาก อำเภอบ้านบึง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลมาบไผ่ อำเภอบ้านบึง ตำบลหนองตำลึง อำเภอพานทอง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลนาป่า อำเภอเมืองชลบุรี

ภาพที่ 7 แผนที่ตำบลสำนักบก

ที่มา: องค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก

ตอนที่ 4 นำเสนอผลการศึกษาเชิงนโยบายแก่องค์กรท้องถิ่นในพื้นที่เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำนโยบายในเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุสำหรับองค์กรระดับท้องถิ่น ได้แก่ ผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุ และประชาชนในท้องถิ่น ในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาระยะนี้ประกอบด้วย

1) แบบสนทนากลุ่ม เป็นแบบสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เป็นแบบสนทนากลุ่มวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง” ประกอบด้วย 4 ส่วนรวม 11 ข้อคำถาม ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ส่วนที่ 2 สถานการณ์ ลักษณะเฉพาะของพื้นที่

ส่วนที่ 3 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วม ประกอบด้วยนโยบายที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนทางสังคม ปรับปรุงสภาพแวดล้อม ผู้รับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ และกิจกรรมโครงการที่กำหนด

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง

2) เครื่องบันทึกเสียง สำหรับบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่อถอดบทเรียนการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ในกรณีให้ผู้ให้ข้อมูลยินยอม เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในระยะนี้ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนมีดังนี้

1) ร่างรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังที่ผู้วิจัย พัฒนาขึ้นจากการผลการถอดบทเรียนพื้นที่ที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จากระยะที่ 1 โดยการแยกแยะจัดกลุ่ม และเชื่อมโยงข้อมูลเป็นร่างรูปแบบ

2) เครื่องบันทึกเสียง สำหรับบันทึกการสนทนากลุ่มเพื่ออภิปรายร่างรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ในกรณีให้ผู้ให้ข้อมูลยินยอม เพื่อเพิ่มความแม่นยำในการรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง เครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในบ้าน อาชีพ รายได้ โรคประจำตัว และการเป็นสมาชิกสมาคม ชมรมต่าง ๆ

ส่วนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจากกรอบทฤษฎีวรรณกรรม ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในลักษณะต่าง ๆ ในโครงการ/กิจกรรมของผู้สูงอายุ ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ โดยการช่วยแจ้งข่าวสารการจัดกิจกรรมแก่ผู้สูงอายุในชุมชน และประชาสัมพันธ์กิจกรรมแก่สังคมภายนอก 2) มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา จัดการดำเนินงานต่าง ๆ ในโครงการ/กิจกรรม รวมทั้งควบคุม ติดตาม และแก้ปัญหาต่าง ๆ 3) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยรับฟังความคิดเห็น ให้ความคิดริเริ่ม การวางนโยบาย วางแผน กำหนดกิจกรรม และการบริหารทรัพยากร ให้บรรลุตามเป้าหมายของกิจกรรม

4) มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม โดยผู้สูงอายุได้ร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มกำหนดขึ้น ทั้งที่มีอยู่เดิม และที่กำหนดขึ้นภายหลังตามบริบทของกลุ่ม 5) มีส่วนร่วมการจัดหาทรัพยากร โดยการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ จัดหา หรือสนับสนุนด้านวัสดุ อุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการ/กิจกรรม 6) มีส่วนร่วมในการประสานงาน โดยการติดต่อสื่อสาร และประสานงานกับเครือข่ายต่าง ๆ 7) มีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ เช่น รายได้ อาชีพ สุขภาพ สิ่งก่อสร้าง วัสดุ ความรู้ ความสามารถ เพื่อน และเครือข่าย อีกทั้งการรับรู้ถึงควมมีคุณค่า และรับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการเป็นข้อคำถามรวมจำนวน 19 ข้อแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับตามแนวคิดการวัดของลิเคิร์ต (Likert) เป็นข้อคำถามทางบวกทั้งหมดโดยผู้ตอบต้องประเมินว่าตนมีคุณลักษณะนั้น ๆ มากน้อยระดับใด ดังนี้

1	หมายถึง	ไม่เคยเข้าร่วม
2	หมายถึง	เข้าร่วม 1-2 ต่อเดือน
3	หมายถึง	เข้าร่วมทุกครั้ง
4	หมายถึง	เข้าร่วมทุกครั้ง ทุกขั้นตอน

แปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เป็น 3 ระดับ(อุเทน ปัญโญ, 2555) ดังนี้

$$\frac{\text{อันตรภาคชั้น}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{\text{พิสัย}}{3} = \frac{4-1}{3} = 1$$

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.99 หมายถึง ผู้สูงอายุมีการมีส่วนร่วมในสังคมในระดับน้อย

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.00 - 2.99 หมายถึง ผู้สูงอายุมีการมีส่วนร่วมในสังคมในระดับปานกลาง

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.00 - 4.00 หมายถึง ผู้สูงอายุมีการมีส่วนร่วมในสังคมในระดับมาก

ส่วนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับของตัวชี้วัดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุ

(Active Ageing Index) ใน 6 มิติหลัก ได้แก่

- 1) มีสุขภาพทางกาย ประกอบด้วย มีความพึงพอใจภาวะสุขภาพตนเอง มีความสามารถดูแลตนเองได้ต่อเนื่อง และมีการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมสุขภาพ
- 2) มีสุขภาพทางจิตใจ ประกอบด้วย ความสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัว ความรักความผูกพันในครอบครัว ความสัมพันธ์ที่ดีในสังคมและชุมชน
- 3) มีสุขภาพทางจิตวิญญาณ ประกอบด้วย ยอมรับตนเอง มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีเหตุผล ความสัมพันธ์อันอ่อนโยนต่อสรรพสิ่ง

4) มีส่วนร่วมในสังคม ประกอบด้วย มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ พัฒนาความสามารถอย่างต่อเนื่อง มีความพึงพอใจในการร่วมกิจกรรมในสังคม

5) มีความมั่นคง ประกอบด้วย มีงานทำต่อเนื่อง มีรายได้ มีเงินออม มีที่อยู่อาศัยของตนเอง

6) มีสภาพแวดล้อมที่เอื้อ ประกอบด้วย มีสภาพแวดล้อมปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ มีแหล่ง บริการสุขภาพที่มีความพร้อม มีเทคโนโลยีที่ใช้งานได้สะดวก มีระบบการขนส่งที่เอื้อต่อผู้สูงอายุทุกระดับ

เป็นข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดการวัดของลิเคิร์ท (Likert) รวมจำนวน 22 ข้อคำถาม เป็นข้อคำถามเชิงบวก หมายถึง ความหมายของข้อความนั้นๆ สอดคล้องกับภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุจำนวน 16 ข้อคำถาม ได้แก่ ข้อ 1 3 5 6 7 9 10 11 12 13 16 17 18 19 20 และ 22 และเชิงลบ หมายถึงข้อความนั้น ๆ ไม่สอดคล้องกับภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุจำนวน 6 ข้อ ได้แก่ข้อ 2 4 8 14 15 และ 21 ให้คะแนนแต่ละข้อความที่เป็นเชิงบวก และเชิงลบดังต่อไปนี้

ข้อความเชิงบวก	1	หมายถึง	ไม่เป็นเช่นนั้นเลย
	2	หมายถึง	เป็นเช่นนั้นเล็กน้อย
	3	หมายถึง	เป็นเช่นนั้นปานกลาง
	4	หมายถึง	เป็นเช่นนั้นมากแต่ไม่ต่อเนื่อง
	5	หมายถึง	เป็นเช่นนั้นมากอย่างต่อเนื่อง
ข้อความเชิงลบ	1	หมายถึง	เป็นเช่นนั้นมากอย่างต่อเนื่อง
	2	หมายถึง	เป็นเช่นนั้นมากแต่ไม่ต่อเนื่อง
	3	หมายถึง	เป็นเช่นนั้นปานกลาง
	4	หมายถึง	เป็นเช่นนั้นเล็กน้อย
	5	หมายถึง	ไม่เป็นเช่นนั้นเลย

แปลผลค่าคะแนนเฉลี่ยภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุเป็น 3 ระดับ (อุเทน ปัญญ, 2555) ดังนี้

$$\frac{\text{อันตรภาคชั้น}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{\text{พิสัย}}{3} = \frac{5-1}{3} = 1.33$$

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 2.33 หมายถึง ผู้สูงอายุมีภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุในระดับน้อย

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.34 - 3.67 หมายถึง ผู้สูงอายุมีภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุในระดับปานกลาง

คะแนนค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.68 - 5.00 หมายถึง ผู้สูงอายุมีภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุในระดับมาก

1. รูปแบบรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการวิจัยระยะที่ 2

ตอนที่ 4 นำเสนอผลการวิจัยเชิงนโยบายแก่องค์กรท้องถิ่นเครื่องมือที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิจัยเป็นเอกสารสรุปผลการศึกษา และข้อเสนอเชิงนโยบายในประเด็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง

3.3 การทดสอบความเที่ยงตรงและค่าความเชื่อมั่น

ตอนที่ 1 ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง หลังจากสร้างเครื่องมือแล้ว นำเครื่องมือที่ได้ไปตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสนทนากลุ่มวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง” โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 2 ท่าน ได้ค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับโครงสร้างการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง (IOC: Index of item Objective Congruence) หรือดัชนีความเหมาะสม เท่ากับ 0.70 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำไปแก้ไขตามคำแนะนำให้มีความสอดคล้องมากขึ้น

ตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในระยะนี้ ได้แก่ร่างรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังไปหาค่าความตรงตามเนื้อหา (Validity) และตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง โดยนำร่างรูปแบบที่ได้มาตรวจสอบโดยการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) เพื่อระดมความคิดเห็นซึ่งผู้ร่วมประชุมประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติการ และผู้สูงอายุที่มีภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง เพื่อตรวจสอบรูปแบบตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) โดยประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง

2) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) โดยประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ

3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) โดยประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา

4) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standards) โดยประเมินความน่าเชื่อถือ และได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการ

5) ตรวจสอบรูปแบบในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยวิเคราะห์และวิจารณ์ เพื่อให้ได้ข้อสรุปเชิงคุณภาพที่มีความสอดคล้องกับบริบทของผู้สูงอายุในพื้นที่รับผิดชอบของตำบลสำนักบก อำเภอเมืองจังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาระยะนี้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และนำไปทดลองใช้เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ และแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับของตัวชี้วัดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และอาจารย์ที่ปรึกษาจำนวน 2 ท่านตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจำนวนเป็นค่าดัชนีความสอดคล้อง (The Index of Item Objective Congruence: IOC) ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.87 และ 0.97 ตามลำดับ ผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง เหมาะสม ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา

2. แบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ และแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับของตัวชี้วัดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุ โดยนำแบบสัมภาษณ์ทั้งสองไปทดลองสัมภาษณ์ (Try-Out) กับผู้สูงอายุตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน นำผลการทดลองใช้เครื่องมือมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยหาค่าสหสัมพันธ์ประสิทธิแอลฟา (Cronbach's Alpha Coefficient) ด้วยสูตรของ Cronbach ดังนี้

จากสูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right)$$

เมื่อ

$$\alpha = \text{ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น}$$

$$n = \text{จำนวนข้อของคำถาม}$$

$$\sum S_i^2 = \text{ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อคำถาม}$$

$$S^2 = \text{ความแปรปรวนของคะแนนรวม}$$

ได้ค่าสหสัมพันธ์แอลฟาของแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เท่ากับ 0.982 และแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับของตัวชี้วัดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุเท่ากับ 0.838

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตอนที่ 1 ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ

เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสนทนากลุ่มของพื้นที่ต้นแบบทั้ง 3 พื้นที่มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) ในระดับจุลภาค โดยการวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) ดังนี้

1. ทำความเข้าใจและจับประเด็นหลัก
2. วางเค้าโครงข้อมูล
3. แยกแยะและจัดกลุ่มข้อมูล
4. ค้นหาบริบท และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง
5. เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อหาแบบแผนและความหมาย
6. สรุปสาระหลัก

ตอนที่ 3 ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistic Package for the Social Sciences : SPSS) โดยใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

1) วิเคราะห์หาค่าสถิติพรรณนา โดยแจกแจงความถี่และใช้ค่าร้อยละ (Percentage) จำนวนร้อยละ ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยข้อมูลส่วนบุคคลระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม โดยเปรียบเทียบค่าตัวแปร เพศ โรคประจำตัว และการเป็นสมาชิกสมาคม ชมรม ด้วยสถิติ Fisher's Exact test ทดสอบค่าความแตกต่างตัวแปร สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และการประกอบอาชีพ ด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi -Square test) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตัวแปร อายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว และรายได้ ด้วยสถิติ Independent t - test

2) วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (Mean) พฤติกรรมการมีส่วนร่วม และภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดการสูงวัยอย่างมีพลัง โดยใช้สูตร

$$Z = \frac{x - \mu_1}{\frac{S}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ S คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
X คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

3) วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย (Mean) พฤติกรรมการมีส่วนร่วม และภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนทดลองและหลังการทดลองใช้รูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดการสูงวัยอย่างมีพลัง โดยใช้สูตร

$$Z = \frac{X_1 - X_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{N_1} + \frac{S_2^2}{N_2}}}$$

เมื่อ S คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

X คือ ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม

3.5 การขอรับรองจริยธรรมการวิจัย

หลังจากสอบเค้าโครงร่างวิจัยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจัดได้ขอเสนอขอจริยธรรมการวิจัยต่อคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และได้รับเอกสารรับรอง COE เลขที่ อ.1017/2563 เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2563 โดยให้การรับรอง ตั้งแต่วันที่ 12 ตุลาคม 2563 และหมดอายุรับรองวันที่ 11 ตุลาคม 2565

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังการเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลในตอนต้นที่ 1 เมื่อได้รับจริยธรรมการวิจัยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1) ประสานงานกับพื้นที่ที่มีการปฏิบัติที่ดี (Best practice) ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสวก อำเภอน่าน จังหวัดน่าน และองค์การบริหารส่วนตำบลบึงงาม อำเภอรุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

2) ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ถึงพื้นที่ที่มีการปฏิบัติที่ดี เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

2.1) นายกองคการบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย

2.2) พระครูปิยวรรณพิพัฒนโรจน์โรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝาย ตำบลสันกลาง อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย

2.3) นายกองคการบริหารส่วนตำบลบ่อสวก อำเภอน่าน จังหวัดน่าน

2.4) นายกองคการบริหารส่วนตำบลบึงงาม อำเภอรุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

2.5) ครูใหญ่โรงเรียนผู้สูงอายุบึงงาม ตำบลบึงงาม อำเภอรุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด

3) ผู้วิจัยเข้าทำการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นที่ที่มีการปฏิบัติที่ดี โดยการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง และสนทนากลุ่มตามแบบสนทนากลุ่มวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง” ในวันเวลาที่กำหนด และขออนุญาตบันทึกเสียง และบันทึกภาพการสนทนากลุ่ม เฉพาะกรณีที่เป็นแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสารและงานวิจัย (Documentary Research) เกี่ยวกับการดำเนินโครงการ/กิจกรรมที่เป็นการปฏิบัติที่ดีในประเด็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง จำนวน 3 แห่ง ดังนี้

1.1) องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และโรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝาย

1.2) องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสวก อำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน กลุ่มจักสาน กลุ่มทอผ้า และกลุ่มพิพิธภัณฑสถานเดาเผาโบราณ

1.3) องค์การบริหารส่วนตำบลบึงงาม อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด และโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบึงงาม

2. การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติ และผู้สูงอายุ ดังนี้ 1) องค์การบริหารส่วนตำบลสันกลาง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวนรวม 10 คน 2) องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อสวก อำเภอเมือง จังหวัดน่าน จำนวนรวม 10 คน และ 3) องค์การบริหารส่วนตำบลบึงงาม อำเภอทุ่งเขาหลวง จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนรวม 9 คน ที่ร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง เกี่ยวกับข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ และข้อมูลการดำเนินงานเกี่ยวกับการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ตามแบบสนทนากลุ่มวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง”

ตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง โดยแบ่งออกเป็น

1) ร่างรูปแบบเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง โดยนำข้อมูลจากตอนที่ 1 มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ จากการสังเคราะห์เอกสาร นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร และการสนทนากลุ่มของพื้นที่ต้นแบบ ทั้ง 3 พื้นที่มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (content analysis) โดยการจำแนกชนิดข้อมูล (Typological Analysis) ในระดับจุลภาค โดยการวิเคราะห์คำหลัก (Domain Analysis) เชื่อมโยงข้อมูลเพื่อหาแบบแผนและความหมายและสรุปสาระหลักเป็นร่างรูปแบบรูปแบบเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง

2) นำร่างรูปแบบในข้อ 1 ไปนำเสนอ เพื่อตรวจสอบความแม่นยำ และความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) ณ สำนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ตำบลสำนักบก ซึ่งประกอบด้วย

2.1) ผู้เชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ และการจัดกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ จำนวน 2 คน เลือกแบบเจาะจง เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญและผู้ร่วมปฏิบัติงานด้านการเสริมสร้างมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

2.2) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบกจำนวน 1 คน

2.3) ผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับผู้สูงอายุจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดชลบุรี 1 คน

2.4) ผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ ของ อบต.สำนักบก จำนวน 1 คน

2.5) รองประธาน และเลขาธิการชมรมผู้สูงอายุตำบลสำนักบก รวมจำนวน 2 คน

2.6) ผู้นำผู้สูงอายุประจำหมู่บ้านจำนวน 6 คน

2.7) ผู้สูงอายุในตำบลสำนักบก จำนวน 7 คน

3) ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบตามผลการสนทนากลุ่ม เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีคุณภาพและมีความเหมาะสมกับพื้นที่ และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ตอนที่ 3 ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง โดยนำรูปแบบเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังไปทดลองใช้กับผู้สูงอายุในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี โดยดำเนินการ ดังนี้

1) ประสานงานกับพื้นที่เป้าหมายองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบกอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เพื่อดำเนินโครงการวิจัยศึกษาผลของรูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง

2) ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ถึงองค์การบริหารส่วนตำบล สำนักบกอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี

3) ประสานงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินการใช้รูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง

4) ประเมินระดับการมีส่วนร่วม และดัชนีภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุในตำบลสำนักบก อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ก่อนเริ่มดำเนินโครงการโดยแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับ

การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ และแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

5) ประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คนในการดำเนินการใช้รูปแบบการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ในโครงการ/กิจกรรมที่ต้องการการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุดังนี้

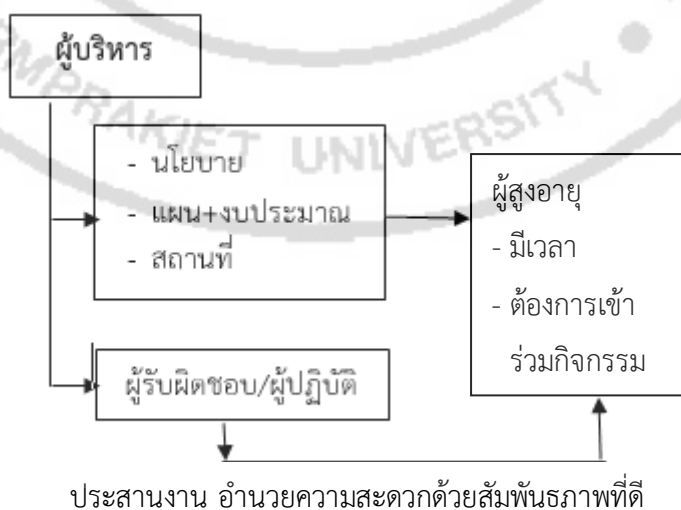
5.1) ผู้บริหารแจ้งนโยบายการดำเนินกิจกรรมที่ผู้สูงอายุมีส่วนร่วม

5.2) กำหนดรูปแบบการดำเนินกิจกรรมของผู้สูงอายุกลุ่มทดลองแต่ละหมู่ โดยผู้เข้าร่วมกิจกรรมหมู่ละ 5 คนซึ่งเป็นกลุ่มทดลอง (ผู้สูงอายุกลุ่มควบคุมต้องไม่เข้าร่วมกิจกรรมใด ๆ) กำหนดสถานที่ของแต่ละหมู่ โดยเน้นการเดินทางสะดวก

5.3) กำหนดการร่วมกลุ่มใหญ่เพื่อแลกเปลี่ยนแนวคิด และให้ความรู้กับผู้สูงอายุที่ร่วมกิจกรรม โดยเน้นการเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้ เพื่อนำไปร่วมกันทำกิจกรรมในแต่ละหมู่บ้านตามเหมาะสม โดยกำหนดการรวมกลุ่มประชุมใหญ่ที่ส่วนกลางเดือนละ 1 ครั้ง (ผู้สูงอายุกลุ่มควบคุมต้องไม่เข้าร่วมกิจกรรม) โดยองค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบกเป็นผู้จัดหางบประมาณสนับสนุนตามที่จำเป็น และให้เป็นไปตามความเหมาะสมตามมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

5.4) กำหนดให้ผู้สูงอายุในแต่ละหมู่จัดผู้ดำเนินการประสานงานกับผู้รับผิดชอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก และบริหารการดำเนินกิจกรรมตลอดระยะเวลาดำเนินการ

ภาพที่ 8 การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง

6) ติดตามการดำเนินการกิจกรรมที่ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมของแต่ละหมู่ และการประชุมร่วมของทั้ง 6 หมู่อย่างต่อเนื่อง

7) ดำเนินรูปแบบเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง กับผู้สูงอายุทั้ง 6 หมู่บ้านในตำบลสำนักบก อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรีเป็นระยะเวลา 6 เดือน (Prochaska & DiClemente, 1983; Ajzen, 1991)

8) ประเมินระดับการมีส่วนร่วม และดัชนีภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุในตำบลสำนักบก อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เมื่อดำเนินโครงการได้ครบ 3 เดือนโดยแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ และแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

9) ประเมินระดับการมีส่วนร่วม และดัชนีภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุในตำบลสำนักบก อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี เมื่อดำเนินโครงการได้ครบ 6 เดือน โดยแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดระดับการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ และแบบสัมภาษณ์เพื่อวัดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังของผู้สูงอายุ ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 4 นำเสนอผลการศึกษาเชิงนโยบายแก่องค์กรท้องถิ่นและชุมชน

นำเสนอคืนข้อมูลการศึกษาวิจัยรูปแบบเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลัง ในเขตความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบกในเชิงนโยบายให้กับผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก เพื่อเป็นแนวทางการเสริมสร้างผู้สูงอายุในชุมชนให้เข้าสู่ภาวะสูงวัยอย่างมีพลังกับชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลสำนักบก และรับข้อเสนอแนะ เพื่อนำมาปรับปรุง แก้ไขและนำเสนอเป็นข้อมูลเชิงนโยบายสำหรับเป็นแนวทางในการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดภาวะสูงวัยอย่างมีพลังเชิงนโยบายในท้องถิ่นต่อไป